

בית המשפט העליון

בג"ץ 5782/21 זילבר נ' שר האוצר

ובג"ץ 5800/21 אמת ליעקב נ' שר האוצר

תאריך מתן פסק הדין: י' בשבט התשפ"ב (12.1.2022).

שופטי ההרכב: השופט ע' פוגלמן, השופט ע' גרוסקופף והשופט א' שטיין.

בית המשפט העליון קבע היום פה-אחד כי הוראת המעבר אשר נקבעה ביחס להחלתם של מבחני התמיכה לסבסוד שכר הלימוד במעונות היום – ולפיה משפחות האברכים ייהנו מסבסוד שכר הלימוד רק עד לאמצע שנת הלימודים הנוכחית – אינה עולה בקנה אחד עם כללי המשפט המינהלי. בדעת רוב נקבע כי כללים אלו מחייבים שהוראת המעבר תוארך באופן שהמשפחות תמשכנה ליהנות מהסבסוד, בהתאם לאמות המידה שהיו נהוגות עד כה, עד לסוף שנת הלימודים הנוכחית.

עניינן של העתירות במבחני התמיכה החדשים לסבסוד שכר הלימוד במעונות היום אשר פורסמו באופן רשמי ביום 19.8.2021, עשרה ימים אחרי ראש חודש אלול – מועד תחילת שנת הלימודים במוסדות החרדיים. מבחני התמיכה החדשים קובעים כי משפחות בהן רק האם עובדת או לומדת, ואילו האב מקדיש את חייו לתורה (משפחות האברכים), לא ייהנו עוד מסבסוד שכר הלימוד במעונות היום. מבחני התמיכה החדשים מהווים שינוי במדיניות ארוכת-שנים לפיה משפחות האברכים נהנו מסבסוד שכר הלימוד במעונות היום. במבחני התמיכה נקבעה הוראת מעבר לפיה מבחני התמיכה הישנים (שבמסגרתם משפחות האברכים נהנו מסבסוד שכר הלימוד למעונות היום) ימשיכו לחול במקביל למבחני התמיכה החדשים עד ליום 31.10.2021 (במהלך הדיון בעתירה מועד זה הוארך ליום 31.12.2021), ולאחר מכן יפקעו.

בית המשפט העליון עמד על כך שלאיש אין זכות קנויה לקבל סבסוד מהמדינה גם אם היא ניתנה לו בעבר. הסובסידיה למעונות היום, בדומה לכל סובסידיה אחרת, משקפת את סדרי העדיפות הלאומית והשקפת העולם של השלטון, אשר לעולם יכולים להשתנות. עם זאת, המשפט המינהלי מכיר בחובה השלטונית לקבוע הוראת מעבר במקרים בהם זו נחוצה למען הגנה על אינטרס ההסתמכות הלגיטימי של האזרח. חובה זו, כחלק מחובת ההגיונות של השלטון, חלה במלוא עוצמתה במקרים בהם הסבסוד קשור קשר ישיר לליבת החיים של האזרח אשר מתכנן את חייו ואת חיי משפחתו בהסתמך על כך שהסבסוד, אותו הוא מקבל, לא יבוטל ולא ישונה לרעה באבחה אחת באופן שיגרום לו ליפול לתהום כלכלית ולשנות לרעה את דפוסי החיים הבסיסיים שלו, מבלי שיתאפשר לו להיערך למציאות החדשה.

בענייננו, מסגרת הלימוד מהווה עבור משפחות רבות הבסיס, או "העוגן", סביבו מתכננת המשפחה את חייה לשנת הלימודים כולה. עלותם הגבוהה של מעונות היום מביאה לכך שבמקרים רבים תקציב המשפחה לשנת הלימודים, נבנה מסביב לשכר הלימוד במעונות. הפסקת הסבסוד במתווה שנקבע לא מאפשרת למשפחות האברכים זמן מספק להיערך לשינוי שייגרם לאורח חייהם ועלול לפגוע בפעוטות. לשיקולים אלה לא ניתן משקל מספק, ומשכך נקבע פה אחד כי הוראת המעבר במתכונתה הנוכחית אינה יכולה לעמוד.

לעניין הסעד נקבע ברוב דעות (השופט ע' גרוסקופף והשופט א' שטיין) כי מבחני התמיכה הישנים ימשיכו לחול במקביל למבחני התמיכה החדשים עד לסוף שנת הלימודים הנוכחית (התשפ"ב). השופט ע' פוגלמן הסכים, כאמור, שעל הוראת המעבר להתבטל, מטעמיהם של שופטי הרוב, אולם סבר כי הסעד הראוי הוא להורות שמבחני התמיכה הישנים ימשיכו לחול עד להחלטה אחרת של השרים, שתתקבל תוך 30 יום, ואשר תיתן דעתה למורכבויות שהוצגו בפסק הדין.